

Gdańsk, 18.02.2016 r.

Prof. dr hab. inż. arch. Lucyna Nyka
Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej
ul. Narutowicza 11/12, 80-952 Gdańsk
tel. 58 347 1315, fax. 58 347 1315

RECENZJA

osiągnięć naukowych dr. inż. arch. Macieja LASOCKIEGO z Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej

Podstawa opracowania:

- Umowa o dzieło z Wydziałem Architektury Politechniki Warszawskiej reprezentowanym przez prof. zw. dr. hab. inż. arch. Stefana Wronę za decyzją Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych z dnia 4 grudnia 2015 r.

Przesłane dokumenty:

- *In quest of cultural and political determinants of the spatial planning system* – cykl pięciu publikacji powiązanych tematycznie w języku angielskim.
- Komplet dokumentów wymaganych do przeprowadzenia przewodu habilitacyjnego, w tym: wniosek, kopia dyplomu nauk technicznych w zakresie architektury i urbanistyki, autoreferat, wykaz prac naukowych i twórczych prac zawodowych oraz informacje o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy z instytucjami i działalności popularyzującej naukę.

Ogólna charakterystyka Kandydata

Dr inż. arch. Maciej Lasocki jest absolwentem Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, który ukończył w 1993 roku. W roku 1999 uzyskał stopień doktora nadany uchwałą Rady Wydziału Politechniki Warszawskiej na podstawie rozprawy *Organizacja stref pieszych w Warszawie*. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. dr hab. inż. arch. Sławomir Gzell. W czasie studiów doktoranckich na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej Habilitant prowadził zajęcia dydaktyczne, w ramach tzw. stażu dydaktycznego regulowanego ustawowo.

Po uzyskaniu stopnia doktora w latach 1999- 2004 odnotować można przerwę w pracy naukowo-badawczej Kandydata, który w tym czasie koncentrował się głównie na działalności projektowej. W 2001 roku uzyskał uprawnienia zawodowe. W 2004 roku podjął pracę w Zakładzie Geografii Rozwoju i Planowania Przestrzennego na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie Kandydat zatrudniony jest do chwili obecnej. W latach 2006 -2009 pracował ponadto na Wydziale Zarządzania Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego w Warszawie, w Katedrze Gospodarki Przestrzennej. Od 2008 roku do chwili obecnej Kandydat zatrudniony jest w Katedrze Projektowania Urbanistycznego i Krajobrazu Wiejskiego na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. Ponadto, Habilitant przez 3 lata pracował w Departamencie Ładu Przestrzennego w Ministerstwie Infrastruktury, gdzie pełnił funkcję specjalisty w zakresie planowania miejscowego.

Zajmował się również analizą i interpretacją przepisów ustawy o planowaniu przestrzennym uchwalanej wówczas przez Sejm.

Tak bogaty życiorys naukowy Habilitanta, stykanie się nie tylko ze środowiskami naukowymi, ale także, poprzez pracę w Ministerstwie Infrastruktury, z problemami zależności pomiędzy aktami legislacyjnymi a faktycznymi możliwościami kształtowania ładu przestrzennego pozwoliły na konsekwentny rozwój naukowy Kandydata w zakresie urbanistyki, planowania i gospodarki przestrzennej. Zróżnicowany życiorys naukowy otwierał możliwości szerszego spojrzenia na zagadnienia, a więc w efekcie pełniejszego rozwoju badawczego. W publikacjach widoczna jest ekspercka wiedza z zakresu regulacji prawnych dotyczących kształtowania przestrzeni. Badania prowadzone na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych dały sposobność do licznych analiz komparatywnych zasad planowania w aspekcie zróżnicowanych warunków gospodarczych i kulturowych w różnych miejscach świata. Praca w zespołach badawczych Politechniki Warszawskiej, publikacje m.in. w czasopiśmie *Urbanista* – bardziej skoncentrowane są na próbach zdefiniowania wniosków aplikacyjnych dla warunków polskich.

Ocena osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (z późn. zm.)

Tytuł osiągnięcia naukowego:

In quest of cultural and political determinants of the spatial planning system

(W poszukiwaniu kulturowych i politycznych uwarunkowań planowania przestrzennego)

Ocena formalna:

Z punktu widzenia formalnego przedstawione przez wnioskodawcę osiągnięcie naukowe to cykl publikacji powiązanych tematycznie, co jest zgodne z art. 16 w ust. 2 pkt 1 ww. ustawy.

Ocena merytoryczna:

Cykl publikacji, którymi są rozdziały w pięciu monografiach, utrzymany jest na dobrym i bardzo dobrym poziomie merytorycznym. Pierwszy z artykułów, *Spatial Planning as a Political Instrument for Local Development* skoncentrowany jest na identyfikacji elementów polityki w planowaniu przestrzennym. Artykuł Habilitanta zamieszczony został w IV części pracy, zatytułowanej *Governance for Development*. W treści Kandydat prezentuje oryginalne przemyślenia, dotyczące relacji pomiędzy polityką i planowaniem przestrzennym. Formułuje oryginalną tezę, której dowodzi w trakcie ciągu argumentacji, o współzależności pomiędzy sposobem przestrzennej organizacji danego kraju a funkcjonującym w nim systemem politycznym. Ukazanie takich związków jest bardzo ciekawe, przede wszystkim dlatego, że składnia do próby refleksji na temat idei przeszczepiania z jednych krajów do drugich rozwiązań z zakresu planowania przestrzennego bez gruntownej analizy uwarunkowań politycznych, które legły u podstaw formowania tych rozwiązań. Ważne jest również spostrzeżenie Autora, że kraje wysoko rozwinięte nie porzuciły idei uporządkowanego i silnie regulowanego planowania przestrzennego, pomimo liberalnej ekonomii. Autor zwraca uwagę na konflikty, które mogą się pojawić, gdy polityka wkracza w zakres planowania przestrzennego i *vice versa*.

W kolejnej publikacji pt. *Interactions Between the Legal System of Spatial Planning and Spatial Effects of Globalisation in Poland* Autor zwraca uwagę na kolejną ważną kwestię mającą wpływ na przemiany zachodzące w przestrzeni urbanistycznej i w przestrzeni regionów, to znaczy na zjawisko globalizacji ekonomicznej. Zauważa ponadto, że globalizacja ma nie tylko wpływ na przestrzeń, ale też wpływa na

lokalne prawo i procedury planistyczne. Autor zadaje wiele interesujących pytań i formułuje na nie odpowiedzi, które świadczą o znakomitej orientacji w badanej tematyce. W trzeciej z cyklu publikacji pt. *The Problem of Cultural Influences on Spatial Planning Patterns* pojawia się ważne i oryginalne badawczo zagadnienie wpływów kulturowych na systemy planowania przestrzennego. Co niezmiernie istotne, obserwacje zawarte w tej publikacji nie są jedynie efektem studiów literaturowych, ale wynikiem prac studialnych prowadzonych m.in. w Zjednoczonych Emiratach Arabskich, realizowanych przez Instytut Studiów Regionalnych i Globalnych Uniwersytetu Warszawskiego. W artykule zestawione są studia komparatywne wpływu określonej kultury na strategie planowania przestrzennego m.in. w odniesieniu do takich krajów jak Zjednoczone Emiraty Arabskie, Wietnam, Wybrzeże Kości Słoniowej i Meksyk. Autor analizuje różnicę pomiędzy różnymi strategiami projektowania wielkich przedsięwzięć, wskazując na kontekst podejmowanych decyzji, w tym zróżnicowane uwarunkowania kulturowe.

Czwarta publikacja pt. *Polish Dilemmas of Democracy Within the Spatial Planning System* jest niezwykle ważna, ponieważ zawiera bardzo cenne analizy poświęcone sytuacji i uwarunkowań polityki planistycznej w Polsce. Przemyślenia zawarte w tej publikacji, wydane w języku polskim, powinny się znaleźć w podręcznikach akademickich i poradnikach zespołów wydających decyzje planistyczne. Poza walorami aplikacyjnymi, publikacja ta utrzymana jest na bardzo wysokim poziomie akademickim, poświadczającym rozległą wiedzę Habilitanta, umiejętność nawiązywania w naukowej dyskusji do osiągnięć i spostrzeżeń innych badaczy oraz umiejętność formułowania wniosków.

W ostatniej z przedstawionych publikacji pt. *Development of a Contemporary City as an Offspring of the Political Culture in Spatial Planning* Autor koncentruje swoje badania wokół problemów rozwoju współczesnego miasta.

Wszystkie publikacje tworzące cykl są wartościowym osiągnięciem naukowym Kandydata, poświadczającym jego wysoki warsztat naukowy i znakomitą orientację w kwestiach uwarunkowań kulturowych i politycznych planowania przestrzennego. Badania prowadzone przez Habilitanta są oryginalne, ich profil był doprecyzowany w wyniku różnych doświadczeń zawodowych, w związku z czym mają one unikalny charakter. Wyniki badań Habilitanta mogą mieć duży walor aplikacyjny. Wiele pytań i tez szczegółowych zawartych w tekstach zmierza do postawienia odpowiedzi na podstawowe, fundamentalne pytania, takie jak czym powinien charakteryzować się system planistyczny aby był efektywny w danej kulturze, lub jak wypracować harmonijne relacje pomiędzy lokalną kulturą, a metodami i procedurami planowania przestrzennego. Przeprowadzone badania, w tym studia literaturowe, wyjazdy badawcze oraz bogate doświadczenie zawodowe dały dobrą podstawę do formułowania dojrzałych odpowiedzi na te pytania. W efekcie powyższego, przedstawiony cykl publikacji oceniam wysoko i uważam, że spełnia on kryteria osiągnięcia naukowego, o którym mowa art. 16 ust. 2 ustawy.

Ocena pozostałych osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego przeprowadzona zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r.

Powyżej wymienione rozporządzenie określa w § 3 i § 4 wymogi stawiane Habilitantom w obszarze i dziedzinie nauk technicznych, do których należy dyscyplina architektura i urbanistyka

W ocenie osiągnięć odnoszę się w pierwszej kolejności do § 3 ww. rozporządzenia określającego kryteria oceny w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych habilitanta w obszarze nauk technicznych.

Habilitant nie jest autorem publikacji znajdujących się w bazie JCR, jednak nie można tego faktu interpretować na niekorzyść Kandydata. Wynika to z faktu, że istnieje znikoma liczba czasopism znajdujących się w bazie JCR, do których można byłoby na zasadzie „z wolnej ręki” wysyłać artykuły z zakresu architektury i urbanistyki. Ten niedobór jest w pełni zrekomensowany przez bogatą działalność Habilitanta w zakresie twórczości architektonicznej (od 2001 roku Kandydat posiada uprawnienia budowlane). Według przedstawionego wykazu dorobku Habilitant może poszczycić się autorstwem zrealizowanych oryginalnych osiągnięć projektowych. Jest autorem tak prestiżowego obiektu jakim jest Ambasada Republiki Korei w Warszawie. Poza tym jest autorem lub współautorem wielu złożonych funkcjonalnie obiektów, które zostały zaprojektowane i zrealizowane w złożonym kontekście miejskim, np. Centrum Handlowe Wola Park (udział projektowy), czy biurowiec i sklep Mediamarkt przy ul. Ostrobramskiej w Warszawie. Jest autorem kilkunastu domów jednorodzinnych, które zostały harmonijnie wpisane w krajobraz Warszawy lub podwarszawskich miejscowości, np. dom w Łomiankach.

Fakt, że zaprojektowane lub współprojektowane przez Habilitanta przez obiekty zostały zrealizowane wypełnia w mojej opinii pozytywnie wymogi kolejnego punktu § 3, dotyczącego „wzorów użytkowych i przemysłowych, które uzyskały ochronę i zostały wystawione na międzynarodowych lub krajowych wystawach lub targach”. Realizacja zaprojektowanych obiektów w środowisku cennym krajobrazowo (wybrane domy jednorodzinne) lub w kontekście miejskim (większość zaprojektowanych budynków) jest udziałem w najbardziej otwartej, trwałej i odpowiedzialnej wystawie, jaką jest środowisko życia człowieka. Wszystkie efekty działalności twórczej Habilitanta objęte są ochroną prawami autorskimi.

W § 4 rozporządzenia określone są kryteria oceny w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych habilitanta we wszystkich obszarach wiedzy. Obejmują one m.in. autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych, autorstwo lub współautorstwo opracowań zbiorowych czy ekspertyz. Habilitant spełnia w sposób pełny wymóg publikacji swoich badań w czasopismach oraz opracowaniach zbiorowych krajowych i zagranicznych. Poza pięcioma publikacjami przedstawionymi jako główne osiągnięcie naukowe Habilitant opracował 11 kolejnych artykułów i rozdziałów w monografiach, które w zasadniczej części odnoszą się do głównego nurtu badawczych zainteresowań Kandydata. W tym szczegółowo, Kandydat jest:

- autorem trzech artykułów w czasopismach polskich oraz jednego w czasopiśmie *Complissita i Sostenibilita* wydawanego w Mediolanie.
- współautorem (50%) jednego artykułu w czasopiśmie krajowym
- współautorem (75%) jednego rozdziału w monografii wydanej przez Universidad Autonoma del Estado de Mexico, Toluca.
- Autorem czterech rozdziałów w monografiach lub wydawnictwach zbiorowych polskich
- Autorem jednego rozdziału do monografii w języku angielskim wydanej w Warszawie, ale współredagowanej przez Mirosławę Czerny i Jorge Tapia Quevedo z Universidad Autonoma del Estado de Mexico, Toluca.

Ponadto Kandydat jest redaktorem monografii pt. *Miasto jako miejsce, cel i przedmiot ludzkiej pracy* wydanej w 2015 roku. Należy również zwrócić uwagę, że przynajmniej jedna z powyższych publikacji Lasocki M.: *Zmiany w przepisach obowiązujących (...)* ma charakter wypowiedzi eksperckiej.

Wszystkie wymienione w autoreferacie publikacje spójnie wpisują się w określone przez Habilitanta trzy pola badawcze. Są to publikacje na temat kultury w polityce i planowaniu przestrzennym, publikacje z zakresu teorii urbanistyki oraz publikacje na temat zawodu urbanisty. O poziomie eksperckim Kandydata w przedmiotowym obszarze badawczym świadczy swobodny udział Kandydata w licznych konferencjach

naukowych związanych z badaną tematyką, organizowanych przez różne ośrodki naukowe krajowe i międzynarodowe. M.in. Kandydat wygłaszał referaty na konferencjach w Kopenhadze, Barcelonie, Madrycie i w Darmstadt.

Kolejnym kryterium oceny Habilitanta jest kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach. Autoreferat jednoznacznie nie wykazuje, czy Kandydat brał udział w takich projektach. Jest to pewien niedostatek w dorobku naukowym Kandydata. Jednak uważam, że tak ścisły związek publikacyjny z projektami realizowanymi przez prof. Mirosławę Czerny pracującą na Uniwersytecie Warszawskim w Zakładzie Geografii Rozwoju i Planowania Przestrzennego, a więc w tym samym Zakładzie, w którym pracuje Habilitant, może wskazywać na jakąś formę współpracy przy tych projektach. (W latach 2010-2013 Prof. M. Czerny realizowała projekt "Stare i nowe w przestrzeni miast w Ameryce Łacińskiej - aktorzy i kontestatorzy zmian". Między innymi przedmiotem badań było miasto Toluca w Meksyku). Sześć publikacji Habilitanta to rozdziały w monografiach współredagowanych przez prof. M. Czerny i pracowników Universidad Autonoma del Estado de Mexico z Toluca (Jorge Tapia Quevedo, Guadalupe Hoyos) lub wydanych przez wydawnictwo tej meksykańskiej uczelni. Według mojej opinii wskazuje to na pewną formę współpracy Habilitanta przy kierowanym przez Prof. Mirosławę Czerny projekcie badawczym. Niemniej jednak wymaga to wyjaśnienia podczas posiedzenia komisji habilitacyjnej.

Dodatkowo, Habilitant wykazuje się dużą aktywnością w staraniach o pozyskiwanie projektów badawczych, co w obecnej sytuacji dyskryminacji dyscypliny architektura i urbanistyka i jej fragmentarycznej jedynie obecności w panelach NCN, nie jest zadaniem łatwym. Habilitant nawiązał współpracę naukową z kilkoma uniwersytetami zagranicznymi w celu wspólnego opracowania projektów europejskich, obecnie czeka na wyniki w sprawie akceptacji lub braku akceptacji dla projektu Horyzont 2020, złożonego wraz z Wydziałem Architektury Politechniki w Madrycie.

W rozporządzeniu, w § 5 zawarte są kryteria oceny w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej habilitanta.

Działalność dydaktyczną Kandydata ocenić należy bardzo wysoko. Jest ona ponadto bardzo urozmaicona i związana z działalnością popularyzatorską. Habilitant zaangażowany był w tworzenie i rozwijanie kierunku studiów Gospodarka Przestrzenna na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego. Dzięki zaangażowaniu Habilitanta nastąpił znaczny rozwój merytoryczny i ilościowy (godzinowy) kształcenia w tym zakresie. Bazując na swoim doświadczeniu Habilitant na zlecenie Komisji ds. Programu Kształcenia Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej przygotowywał program i dokumentację celem uruchomienia kierunku studiów, dedykowanemu kształceniu w zakresie projektowania regionalnego na WA PW. Program ten nie został jeszcze uruchomiony, ale zwrócenie się do Habilitanta o taką pomoc merytoryczną i organizacyjną świadczy o jego wysokich kompetencjach.

Za duże osiągnięcie dydaktyczne należy również uznać przygotowanie i prowadzenie wykładów z *Teorii urbanistyki* w programie nauczania Gospodarki Przestrzennej na UW. Wykłady te są bardzo wysoko oceniane przez studentów w ankietach – przygotowany przez Kandydata 60-godzinny wykład zajął II miejsce w plebiscycie przeprowadzonym wśród studentów na najlepszy wykład w programie studiów. Jest to niewątpliwie duże osiągnięcie dydaktyczne. Jest to tym bardziej ważne, że wykład dotyczy kwestii kształtowania przestrzeni miejskiej, a więc poziom dydaktyki zostanie przełożony za kilka lat na poziom rozwiązań proponowanych dla tej przestrzeni przez grono nowych absolwentów studiów.

W autoreferacie nie ma informacji na temat współpracy międzynarodowej, tj. uczestnictwa w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych o charakterze dydaktycznym, sądzić więc można, że takiej współpracy nie było. Jednak dużym walorem osiągnięć dydaktycznych Habilitanta, rekompensującym ten niedobór jest współpraca pomiędzy WA PW i WGiSR UW. Niewątpliwie osoba Habilitanta wnosi to do specyfiki obu tych jednostek walor interdyscyplinarności.

Habilitant jest promotorem ponad 60-ciu dyplomów na I i II poziomie studiów na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego. Prowadził seminaria magisterskie, poświęcone dyskusjom nad pracami przygotowywanymi przez studentów specjalności *Urbanistyka i regionalistyka*. Oznacza to, szczególnie w odniesieniu do dyplomów magisterskich, że Habilitant sprawował opiekę naukową nad studentami, co wg rozporządzenia jest jednym z kryteriów oceny działalności dydaktycznej Kandydata.

Wniosek końcowy

Na podstawie przeprowadzonej recenzji najważniejszego osiągnięcia, którym jest cykl publikacji powiązanych tematycznie oraz recenzji całościowego dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego wypracowanego po uzyskaniu stopnia doktora stwierdzam, że Kandydat spełnia warunki do objęcia samodzielnych funkcji w nauce, określone w ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach naukowych i tytule naukowym w zakresie sztuki.

W związku z powyższym, kierując się wymogami ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach naukowych i tytule naukowym w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 (Dz.U. 2003 nr 65 poz. 595 z późn. zm.), popieram wniosek o nadanie dr. inż. Maciejowi Lasockiemu stopnia doktora habilitowanego.